
Верховний
Суд

Аналіз
стану здійснення правосуддя
при розгляді адміністративних справ
у 2018 році

ЗМІСТ

1. Здійснення адміністративного судочинства місцевими адміністративними судами	3
1.1. <i>Обсяг роботи і навантаження на суддів місцевих адміністративних судів</i>	3
1.2. <i>Загальні показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами</i>	8
2. Здійснення адміністративного судочинства апеляційними адміністративними судами.....	14
2.1. <i>Обсяг роботи і навантаження на суддів апеляційних адміністративних судів</i>	14
2.2. <i>Загальні показники розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами</i>	16
3. Здійснення адміністративного судочинства Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду	21
3.1. <i>Обсяг роботи і навантаження на суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду</i>	21
3.2. <i>Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої та апеляційної інстанції</i>	22
3.3. <i>Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом касаційної інстанції</i>	28
4. Загальні показники розгляду справ і матеріалів адміністративного судочинства Великою Палатою Верховного Суду	34
5. Висновки	41

1. Здійснення адміністративного судочинства місцевими адміністративними судами

1.1. Обсяг роботи і навантаження на суддів місцевих адміністративних судів

Відповідно до частини третьої статті 21 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» місцевими адміністративними судами є окружні адміністративні суди, а також інші суди, передбачені процесуальним законом.

Згідно з Кодексом адміністративного судочинства України адміністративні справи підсудні окружним адміністративним судам та місцевим загальним судам як адміністративним судам (далі разом – місцеві адміністративні суди).

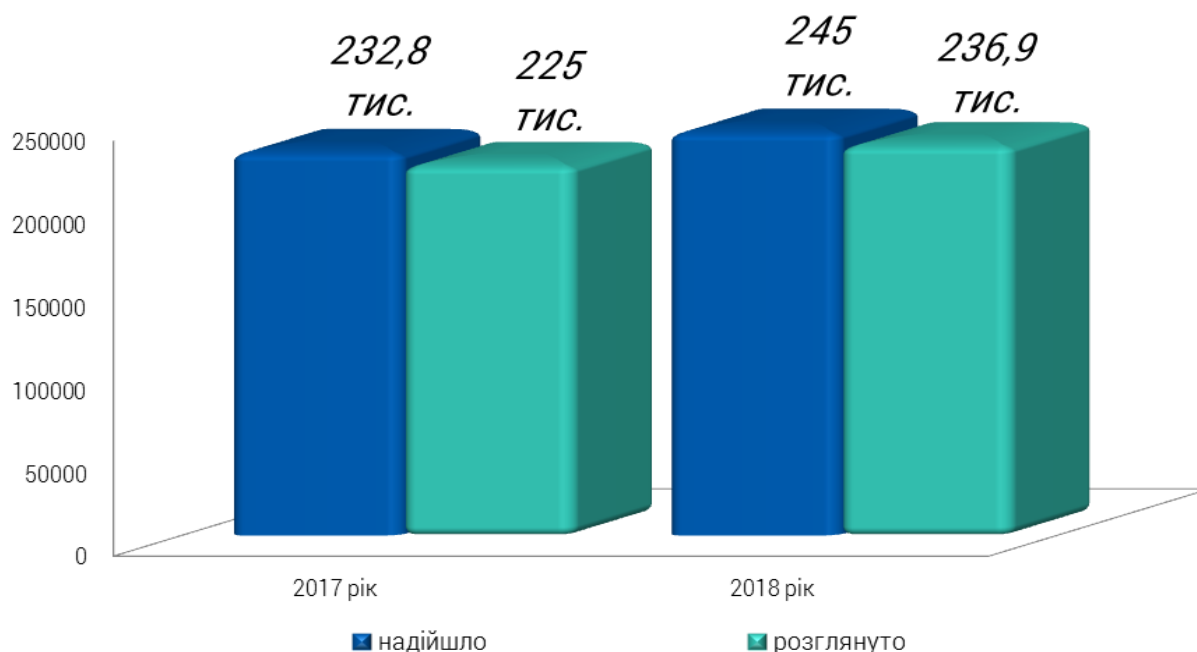
За даними статистичної звітності, упродовж 2018 року до місцевих адміністративних судів надійшло **244 972¹** позовних заяви, заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, заяви про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви, про відновлення втраченого судового провадження, звернення, клопотання, подання, заяви, у тому числі поданих у порядку виконання судових рішень, судових доручень (далі – матеріали), проти 232 815 справ і матеріалів, що надійшли у 2017 році.

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів судьями місцевих адміністративних судів у 2017–2018 роках відображено на *гістограмі 1*.

---

¹ Тут і далі жирним шрифтом виділено показники та тенденції 2018 року.

*Показники надходження та розгляду справ і матеріалів
місцевими адміністративними судами
у 2017–2018 роках*

Показник надходження матеріалів до окружних адміністративних судів збільшився з 129 775 до **190 287** одиниць (**+1,5 рази**).

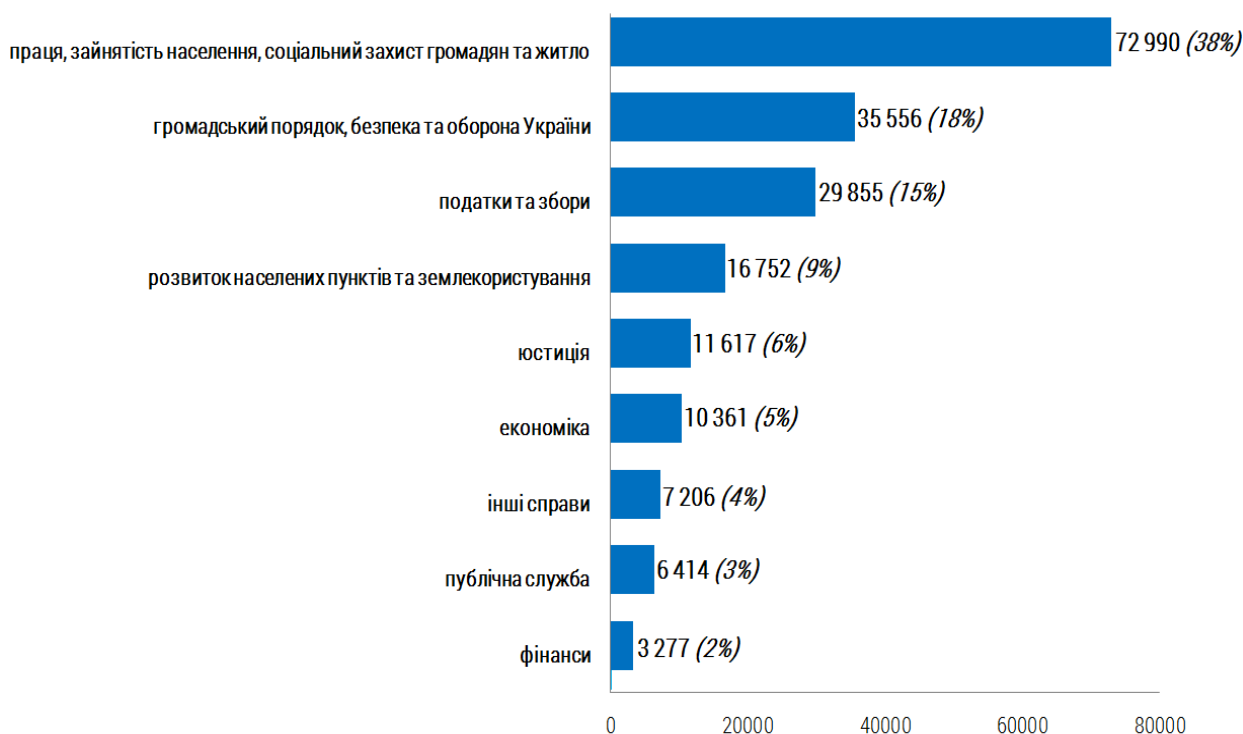
Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд у звітному періоді в розрахунку на одного суддю окружного адміністративного суду, становила **450** одиниць проти 319 одиниць у 2017 році.

Серед матеріалів, що надійшли до місцевих адміністративних судів, домінують позовні заяви та адміністративні справи. Їх кількість становить **194 028** одиниць (**79 %**). У 2017 році їх кількість становила 192 614 одиниць (83 %). Із них до окружних адміністративних судів надійшло **152 831 (80 %)** позовна заява та справи проти 100 992 (78 %).

У досліджуваному періоді обсяг позовних заяв і адміністративних справ, що підлягав розподілу за категоріями адміністративних справ, становив **194 028** одиниць. Це – позовні заяви, подані безпосередньо суб'єктами звернення до судів, та ті, які надійшли до судів після відкриття провадження. Превалювання цього показника в структурі дозволяє виявити основні тенденції надходження позовних заяв і справ у розрізі категорій.

Для аналізу цих даних звернемося до *гістограми 2*.

*Показники надходження позовних заяв і справ
до місцевих адміністративних судів за категоріями
у 2018 році*

Аналіз показників надходження позовних заяв і адміністративних справ за категоріями показав, що, як і в порівнюваному періоді, найчисленнішими категоріями справ є справи зі спорів, що виникають у соціальній сфері (**38 %**). Також значна кількість позовних заяв і справ, що надійшла на розгляд судів, стосувалася громадського порядку, безпеки та оборони України, а також податкової сфери. Питома вага цих справ становила відповідно **18** і **15 %**.

У структурі загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли до судів (**244 972**), після позовних заяв і адміністративних справ другим за чисельністю видом звернень до місцевих адміністративних судів є заяви, подання, клопотання, подані у порядку виконання судових рішень. У 2018 році подано **40 474 (17 %)** заяви проти 33 266 (15 %) таких заяв у 2017 році. Із них до окружних адміністративних судів надійшло **29 927**, або **16 %** таких документів, проти 23 084 (18 %) у 2017 році. Порівняно із 2017 роком відносний показник таких звернень **зменшився на 2 %**.

Крім цього, до місцевих адміністративних судів надійшло **1430** заяв про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви та про відновлення втраченого судового провадження проти 1551 одиниці у 2017 році.

В окружних адміністративних судах цей показник становить **1079** заяв, у 2017 році – 626.

У загальній кількості звернень, що надійшли до місцевих адміністративних судів, у 2018 році частина інших матеріалів була незначною та становила:

462 заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами проти 628 заяв. Із них **328** заяв надійшло до окружних адміністративних судів проти 435 заяв;

216 судових доручень проти 188 доручень у 2017 році. До окружних адміністративних судів надійшов **57** такий документ проти 18.

З урахуванням нерозглянутих справ і матеріалів на початок звітного періоду на розгляді місцевих адміністративних судів перебувало **298 993** справи та матеріали проти 287 726 одиниць у 2017 році. Із них **222 089** справ і матеріалів, предметно підсудних окружним адміністративним судам, проти 162 627 одиниць у 2017 році.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, у розрахунку на одного суддю окружного адміністративного суду становила **525** одиниць проти 400 одиниць у 2017 році.

Упродовж 2018 року місцеві адміністративні суди розглянули **236 865** справ і матеріалів, або **79 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 225 029 (78 %) справ і матеріалів у 2017 році. Із них окружні адміністративні суди розглянули **174 317** справ і матеріалів (**78 %**) проти 125 010 (77 %).

Середня кількість розглянутих справ на одного суддю окружного адміністративного суду становила **412** одиниць проти 307 одиниць у 2017 році.

У звітному періоді на розгляд однієї справи суддя окружного адміністративного суду в середньому витрачав **69** днів. У 2017 році – 61 день.

Одним із доцільних і об'єктивних показників, який дає можливість оцінити, наскільки успішно суд працює над розглядом справ, є показник відсотка розгляду справ, методика розрахунку якого затверджена рішенням Ради суддів України від 2 квітня 2015 року № 28 відповідно до Системи оцінювання роботи суду: стандарти, критерії, показники та методи (СОРС).

Оцінювання судів у цій частині здійснюється за такими критеріями:

84 % і нижче – тривожний показник;

85–95 % – насторожуючий показник;

96–102 % – нейтральний показник;

103 % і більше – передова практика.

Рекомендованим стандартом цього показника є рівень 96–103 %, тобто від нижчого нейтрального значення до початкових значень передової практики.

У 2018 році показник відсотка розгляду справ окружних адміністративних судів був насторожуючим і становив **92 %**. У минулому році цей показник був нейтральним і відповідав 96 %. Зменшення цього показника є негативною тенденцією звітного періоду, оскільки вказує на накопичення справ у судах.

Станом на 1 січня 2019 року в місцевих адміністративних судах залишилися нерозглянутими **62 128 (21 %)** справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 62 697, або 22 %, у 2017 році.

Станом на 1 січня 2019 року в окружних адміністративних судах залишилися невіршеними **47 772** справи та матеріали (**22 %**) проти 37 617, або 23 % у минулому році.

На кінець 2018 року в місцевих адміністративних судах із **49 910** нерозглянутих справ відкладено розгляд у **6561 (13 %)** справі. У звітному періоді порівняно із 2017 роком (13 317, або 21 %) спостерігається **зменшення на 8 %** таких справ. У загальній кількості справ, у яких розгляд відкладено, **1103** справи перебували в провадженні з тривалістю розгляду понад шість місяців, **973** справи – понад один рік та **369** – понад два роки. У 2017 році ці показники становили відповідно 468, 220 і 46 справ.

Із **39 890** справ, не розглянутих у 2018 році в окружних адміністративних судах, відкладено розгляд **3529 (9 %)**. У 2017 році із 30 429 справ відкладено розгляд у 6357 (21 %) справах, що вказує на **зменшення на 12 %** цього показника у звітному періоді. Із них **638** справ перебувають у провадженні з тривалістю понад шість місяців, **237** справ – понад один рік і **148** – понад два роки. Привертає увагу те, що у 2017 році в цих судах 21 справа перебувала в провадженні понад шість місяців, 37 – понад один рік та 7 – понад два роки.

Відсоток справ і матеріалів, загальний термін проходження яких триває понад один рік, становив **9 %**. У звітному періоді порівняно з 2017 роком (14 %) спостерігається **зменшення на 5 %** таких справ.

Також станом на 1 січня 2019 року не знайшли вирішення:

236 заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **35 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 200 заяв, або 24 %, у 2017 році;

2568 клопотань, подань, заяв, подань у порядку виконання судових рішень, або **6 %** матеріалів, що перебували на розгляді, проти 2161 (6 %) одиниці у 2017 році;

65 заяв про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви та про відновлення втраченого судового провадження, або **4 %**. У 2017 році не розглянуто 298 таких матеріалів, або 5 %;

8 судових доручень, або **4 %** доручень, що перебували на розгляді, проти 9 одиниць (5 %) у 2017 році.

1.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами

Як уже зазначалося, у 2018 році загальна кількість розглянутих місцевими адміністративними судами справ і матеріалів становить **236 865** одиниць проти 225 029 одиниць у 2017 році.

Відносний показник розглянутих справ і матеріалів, у яких вимоги заявників задоволено, у звітному періоді порівняно із 2017 роком **збільшився на 2 %** і становить **136 679** одиниць (**58 %**) проти 125 335 справ і матеріалів (56 %).

Упродовж звітнього періоду окружні адміністративні суди розглянули **174 317** справ і матеріалів проти 125 010 одиниць у 2017 році. При значному збільшенні абсолютного показника розглянутих справ і матеріалів відносний показник, у яких вимоги заявників задоволено, залишився на рівні 2017 року та становить **101 277** справ і матеріалів (**58 %**) проти 72 151 одиниці (58 %).

Характеризуючи показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами, варто детально зупинитися на результатах розгляду позовних заяв і справ.

У 2018 році місцеві адміністративні суди розглянули **194 555** позовних заяв і справ. У 2017 році цей показник становив 185 226 одиниць. При цьому окружні адміністративні суди розглянули **142 675** позовних заяв і справ проти 96 540.

За даними статистичної звітності, у 2018 році місцеві адміністративні суди повернули **36 222** позовних заяви, або **19 %** розглянутих позовних заяв і справ, що **на 4 % більше**, ніж у 2017 році (28 659, або 15 %). Також суди відмовили у відкритті провадження щодо **3523 (2 %)** позовних заяв проти 3608 (2 %) заяв, залишено без розгляду **331** заяву проти 2639 (1 %).

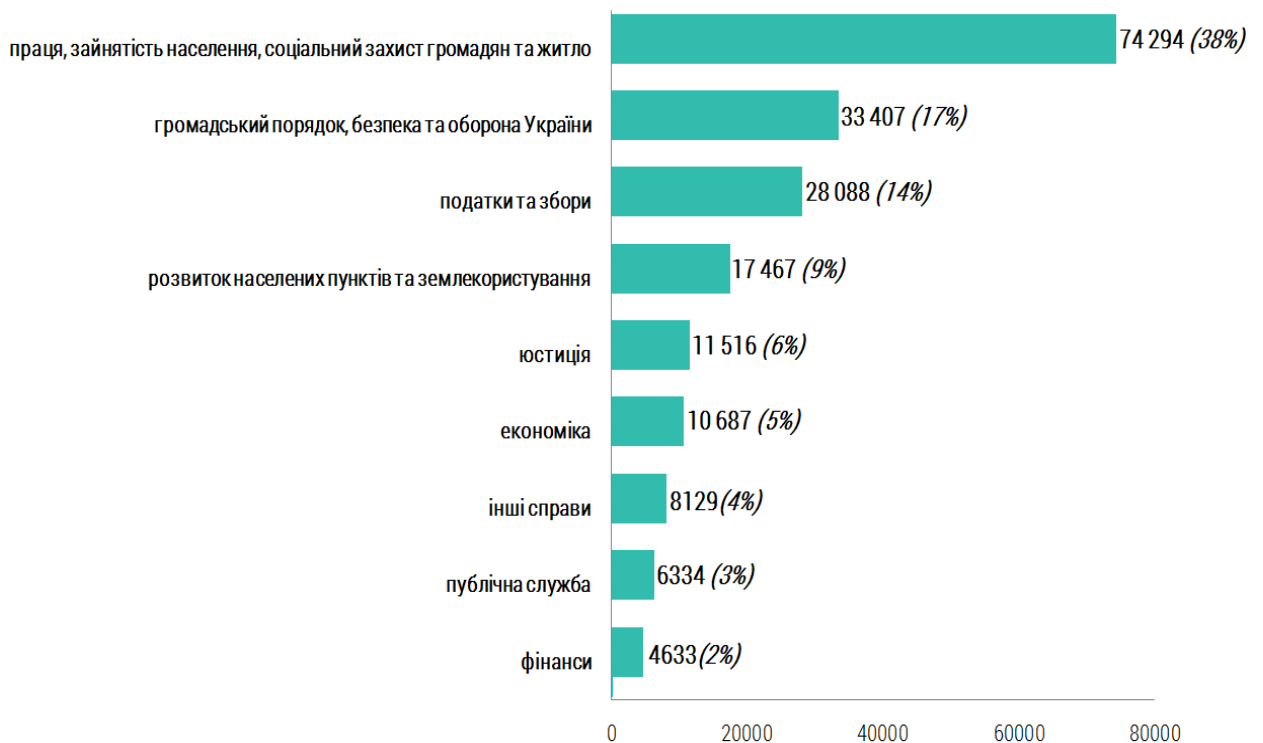

Отже, упродовж звітнього періоду суди визнали неприйнятними **21 %** матеріалів проти 19 % – у 2017 році. Таке збільшення відбулося за рахунок збільшення кількості повернутих позовних заяв.

Показники розгляду місцевими адміністративними судами позовних заяв і адміністративних справ за категоріями у 2018 році відображено на *гістограмі 3*.

Гістограма 3

*Показники розгляду місцевими адміністративними судами
позовних заяв і справ за категоріями
у 2018 році*

Характеризуючи результати розгляду місцевими адміністративними судами позовних заяв і справ за категоріями адміністративних справ (**194 555**), варто зазначити, що найбільше позовних заяв і справ місцеві адміністративні суди розглянули у соціальній сфері. Цей показник становив **74 294** одиниці, або **38 %** загальної кількості позовних заяв і справ. Частина розглянутих позовних заяв і справ зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України та в податковій сфері становили відповідно **17** та **14 %**.

Питома вага інших позовних заяв і справ становила **2–9 %**.

Кількість справ, розглянутих цими судами у 2018 році, становить **149 370** одиниць проти 149 780 одиниць у 2017 році. Із них із задоволенням позову розглянуто **102 508** справ, або **69 %** розглянутих справ. Цей показник у 2017 році становив 97 518 одиниць, або 65 %.

Із наведеного вбачається, що при майже однаковій кількості розглянутих місцевими адміністративними судами справ по суті відносний показник справ, у яких позовні вимоги задоволено, **збільшився на 4 %**.

Результати розгляду місцевими адміністративними судами адміністративних справ за категоріями у 2017–2018 роках відображено в **таблиці 1**.

Таблиця 1

**Результати розгляду місцевими адміністративними судами
адміністративних справ за категоріями
у 2017–2018 роках**

Категорія справи	Розглянуто справ по суті		Розглянуто справ по суті із задоволенням позовних вимог		Частина розглянутих справ із задоволенням позовних вимог у загальній кількості розглянутих справ		Динаміка
	Рік		Рік		Рік		
	2017	2018	2017	2018	2017	2017	
Розглянуто справ усіх категорій	150 131	149 370	97 722	102 508	65%	69%	4%
Справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	20 777	27 352	13 144	18 684	63%	68%	5%
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки	6599	7 735	3354	3 755	51%	49%	-2%
Справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування	10312	13 252	5499	7 626	53%	58%	5%
Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	24934	24 077	18708	16 783	75%	70%	-5%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики	4236	3 686	2495	2 281	59%	62%	3%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики	63049	57 157	44057	45 214	70%	79%	9%
Справи зі спорів з приводу забезпечення юстиції	6183	5 843	2875	2 882	46%	49%	3%
Справи зі спорів з відносин публічної служби	7250	5 259	4219	2 859	58%	54%	-4%
Справи інших категорій	6791	5 009	3371	2 424	50%	48%	-2%

З аналізу наведених даних вбачається, що у 2018 році **на 9 % збільшилася** частина справ, у яких позовні вимоги задоволено у соціальних справах та на **5 %** – у справах зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України, сталого розвитку населених пунктів та землекористування.

У справах зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики та з приводу забезпечення юстиції частка таких справ **збільшилась на 3 %**.

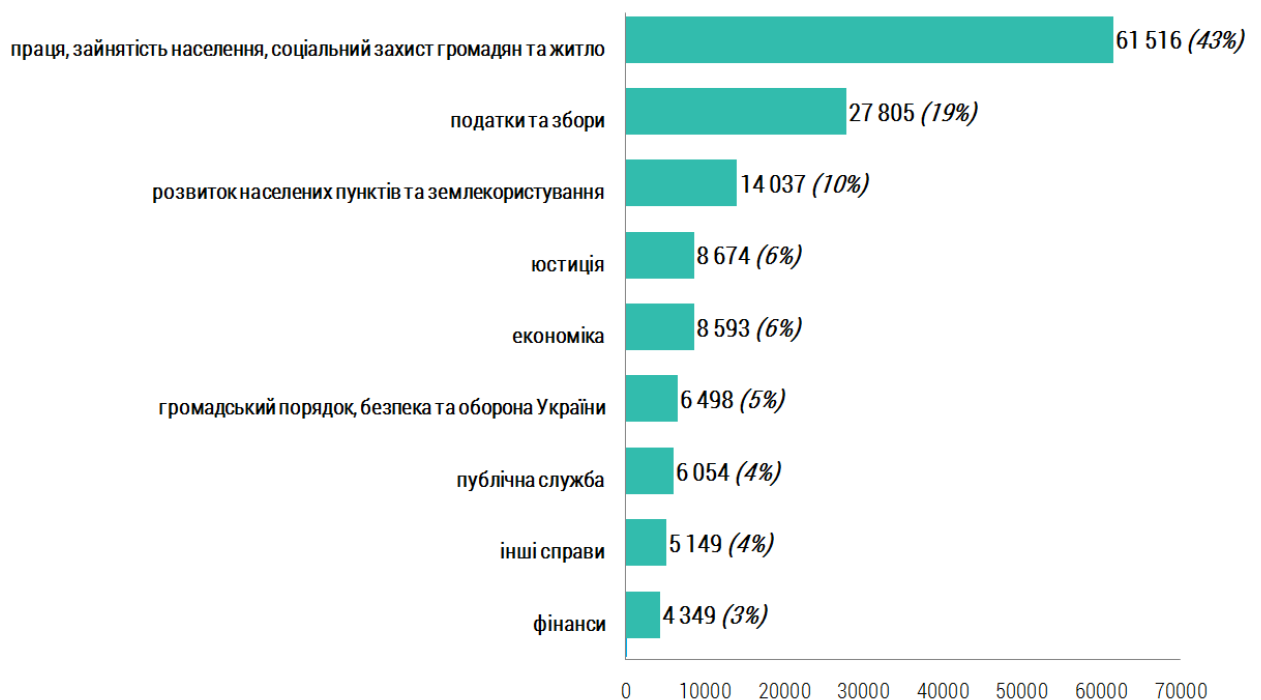
У звітному періоді спостерігається **зменшення на 5 %** частки розглянутих справ у яких позовні вимоги задоволено справах, що стосувалися податкової сфери, **на 4 %** – у справах з відносин публічної служби та **на 2 %** – у сфері економіки.

Із загальної кількості розглянутих окружними адміністративними судами позовних заяв і справ (**142 675**) повернуто **29 285** позовних заяв (21 %), що **на 3 % більше**, ніж у 2017 році (17 570, або 18 %), відмовлено у відкритті провадження щодо **2958 (2 %)** заяв проти 1935 (2 %) заяв та 223 заяви залишено без розгляду проти 797 (1 %) заяв у 2017 році.

Показники розгляду окружними адміністративними судами позовних заяв і справ за категоріями адміністративних справ подано на **гістограмі 4**.

Гістограма 4

*Показники розгляду окружними адміністративними судами
позовних заяв і справ за категоріями
у 2018 році*

Як показують дані таблиці 2, у звітному періоді окружні адміністративні суди найбільше розглянули позовних заяв і справ у соціальній сфері. Їх питома вага у загальній кількості розглянутих позовних заяв становила **43 %**. Також велика

кількість розглянутих позовних заяв і справ спостерігалась у податковій сфері (19 %).

У 2018 році окружні адміністративні суди розглянули **108 611** справ проти 76 163 справ у 2017 році. Із них у **74 965** справах, або в **69 %** справ, позовні вимоги задоволено проти 52 143 (68 %) справи у 2017 році.

Показники розгляду окружними адміністративними судами адміністративних справ за категоріями адміністративних справ подано в *таблиці 2*.

Таблиця 2

Показники розгляду окружними адміністративними судами адміністративних справ за категоріями у 2017–2018 роках

Категорія справи	Розглянуто справ по суті		Розглянуто справ по суті із задоволенням позовних вимог		Частина розглянутих справ із задоволенням позовних вимог у загальній кількості розглянутих справ		Динаміка
	Рік		Рік		Рік		
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	
Розглянуто справ усіх категорій	76 514	108 611	52 347	74 965	68%	69%	1%
Справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	3 789	4 761	1 916	2 465	51%	52%	1%
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки	4844	6009	2568	2 948	53%	49%	-4%
Справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування	6607	10531	3602	6 208	55%	59%	5%
Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	24625	23880	18504	16 658	75%	70%	-5%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики	3744	3513	2193	2 167	59%	62%	3%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики	20701	47507	17201	38 320	83%	81%	-2%
Справи зі спорів з приводу забезпечення юстиції	3343	4311	1491	2 006	45%	47%	2%
Справи зі спорів з відносин публічної служби	6784	5054	3948	2 743	58%	54%	-4%
Справи інших категорій	2077	3045	924	1 450	44%	48%	-4%

Із наведеної інформації вбачається, що у звітному періоді окружні адміністративні суди найбільше задовольняли позовні вимоги у соціальній та податковій сферах. Це – відповідно **81** і **70 %** розглянутих справ. У 2017 році ці показники були дещо більшими та становили відповідно 83 та 75 %.

Найменший відсоток справ, у яких позовні вимоги задоволено, спостерігається у справах з приводу забезпечення юстиції (**47 %**) та у справах зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки (**49 %**). У 2017 році ці показники становили відповідно 45 і 53 %.

Упродовж 2018 року під час підготовчого провадження місцеві адміністративні суди розглянули **2934** справи проти 659 справ у 2017 році, у порядку письмового провадження – **48 937** справ проти 52 506, у порядку спрощеного провадження – **47 749** справ проти 19 734.

Із них окружні адміністративні суди під час підготовчого провадження розглянули **2543** справи проти 380, у порядку письмового провадження – **40 844** справи проти 34 176, у порядку спрощеного провадження – **37 871** справу проти 6601.

Упродовж звітнього періоду місцеві адміністративні суди розглянули **54 975** справ з фіксуванням судового процесу технічними засобами проти 63 586 справ у 2017 році. Із них **37 150** справ розглянули окружні адміністративні суди проти 31 239 справ.

У звітньому періоді місцеві адміністративні суди проводили судові засідання в режимі відеоконференції під час розгляду **1398** справ проти 884 справ у порівнюваному періоді. Із них **988** справ розглянули окружні адміністративні суди проти 617 у 2017 році.

У звітньому періоді **77 %** справ і матеріалів (**181 524**) місцеві адміністративні суди розглянули у строк, що не перевищив трьох місяців. У **19 % (45 291)** термін розгляду перевищив три місяці. Відсоток справ, у яких термін розгляду перевищив один рік, становив **3 % (7769)** та понад два роки – **1 % (1822)**. **465** справ і матеріалів суди розглянули у термін понад три роки. У звітньому періоді спостерігається **зменшення на 1 %** порівняно із 2017 роком частини справ і матеріалів, розглянутих упродовж трьох місяців (78 %, або 173 001). Відносні показники справ і матеріалів, терміни розгляду яких перевищили три місяці та один рік, змін не зазнали порівняно з 2017 роком. Кількість справ і матеріалів, розглянутих цими судами у строк понад два роки, становила 646 одиниць та у строк понад три роки – 273 одиниці.

У термін, що не перевищив трьох місяців, окружні адміністративні суди розглянули **80 %** справ і матеріалів (**138 762**), у **16 % (28 522)** справ і матеріалів провадження тривало понад три місяці, у **3 % (5096)** – понад один рік та у **1 % (1561)** – понад два роки. Розгляд **377** справ і матеріалів перевищив три роки.

У 2018 році порівняно з 2017 роком спостерігається **збільшення на 1 %** відносного показника справ і матеріалів строк, розгляду яких не перевищив трьох місяців, та **зменшення на 1 %** справ і матеріалів, розгляд яких тривав понад три місяці. Частка справ, розгляд яких тривав понад рік, змін не зазнала. У 2017 році кількість справ, розгляд яких тривав понад два і три роки, становила відповідно 509 і 175 одиниць.

Аналіз розгляду інших видів справ і матеріалів свідчить про таке.

Місцеві адміністративні суди розглянули **431** заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **65 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 640 (76 %) заяв у 2017 році. Із них задоволено **66** заяв, або **15 %** розглянутих заяв, проти 117 заяв (18 %).

Також розглянуто **40 034** клопотання, подання, заяви, поданих у порядку виконання судових рішень, або **94 %** цих документів, що перебували на розгляді, проти 32 898 (94 %). З них задоволено **31 353** заяви (**78 %**) проти 25 661 (78 %) одиниці у 2017 році.

Упродовж 2018 року місцеві адміністративні суди розглянули **1500** заяв про забезпечення доказів, забезпечення позову до подання позовної заяви та заяви про відновлення втраченого судового провадження, або **91 %** цих документів, що перебували на розгляді, з яких задоволено **644 (43 %)** розглянутих заяв. У 2017 році суди розглянули 1526 заяв, або 81 %, з яких задоволено 741, або 49 %, розглянутих заяв.

Крім цього, місцеві адміністративні суди у періоді, що аналізується, розглянули **155** судових доручень проти 182 доручень у 2017 році. Із них виконано **122** судових доручення, або **79 %** загальної кількості розглянутих доручень. У 2017 році виконано 122 (67 %) цих звернень.

2. Здійснення адміністративного судочинства апеляційними адміністративними судами

2.1. Обсяг роботи і навантаження на суддів апеляційних адміністративних судів

У 2018 році до апеляційних адміністративних судів надійшло **95 431** справа та матеріали проти 86 235 одиниць у 2017 році (**+1,1 раз**).

Серед цих справ і матеріалів переважають справи за апеляційними скаргами. У звітному періоді їх кількість становила **95 155** справ проти 85 974 одиниць у 2017 році. Серед інших матеріалів, що надійшли до апеляційних адміністративних судів, – **63** позовних заяви, **181** заява про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, **31** заява у порядку виконання судових рішень та **1** заява про відновлення втраченого судового провадження².

² Довідково: у 2017 році до апеляційних адміністративних судів надійшло 122 позовних заяви, 139 заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд у звітному періоді в розрахунку на одного суддю апеляційного адміністративного суду, становила **565** одиниць проти 382 одиниць у 2017 році.

З урахуванням справ і матеріалів, що залишилися нерозглянутими у попередньому періоді, на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **106 742** справи та матеріали проти 98 501 справи та матеріалів у 2017 році.

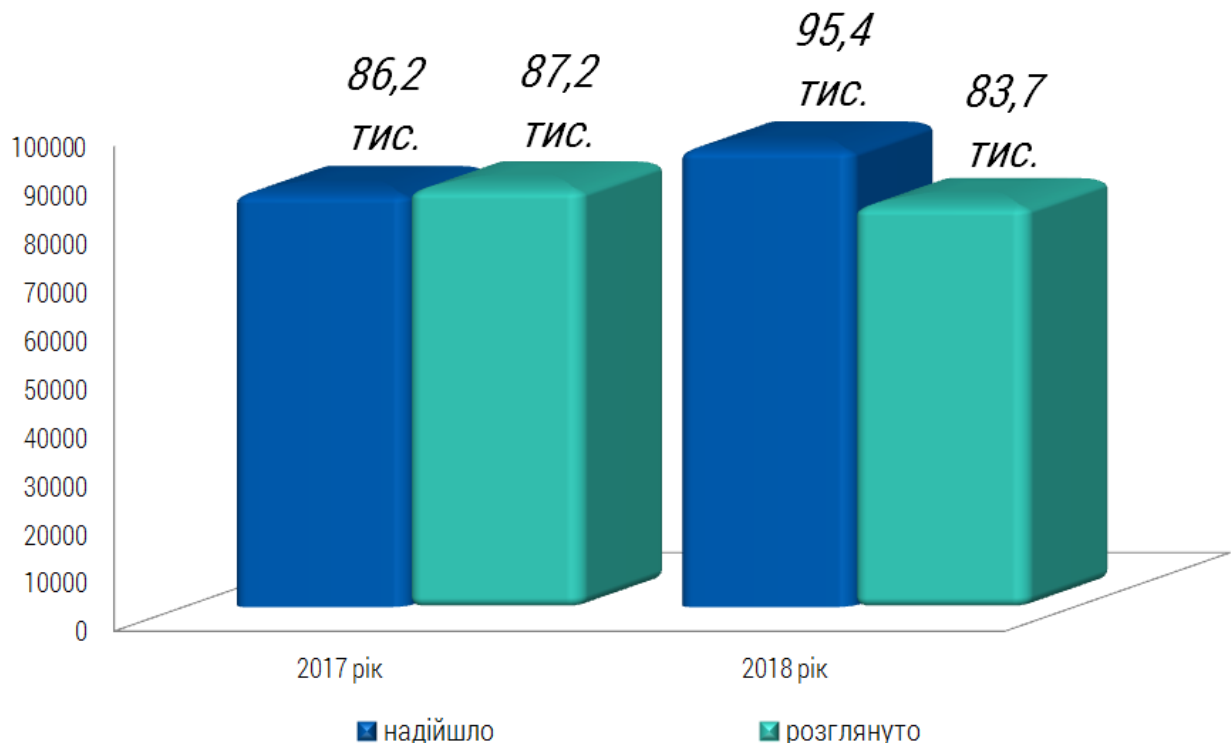
Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді, у розрахунку на одного суддю апеляційного адміністративного суду становила **632** одиниці проти 436 одиниць у 2017 році.

У звітному періоді апеляційні адміністративні суди розглянули **83 722** справи та матеріали проти 87 188 справ і матеріалів у 2017 році.

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів суддями апеляційних адміністративних судів у 2017–2018 роках відображено на *гістограмі 5*.

Гістограма 5

*Показники надходження та розгляду справ і матеріалів
апеляційними адміністративними судами
у 2017–2018 роках*

Із наведених у гістограмі даних убачається незначне зменшення абсолютних показників надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами. Однак аналіз показників статистичної звітності вказує

на збільшення навантаження на суддів цих судів, оскільки кількість суддів, які здійснювали правосуддя у 2018 році, у порівнянні з 2017 роком **зменшилась у 1,3 рази**.

Узагальнений середній показник надходження справ і матеріалів до одного судді апеляційного адміністративного суду у минулому році становив **565** одиниць проти 382 одиниць у 2017 році. Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею апеляційного адміністративного суду становив **495** судових рішень проти 386 рішень у 2017 році.

У звітному періоді на розгляд однієї справи суддя апеляційного адміністративного суду в середньому витрачав **38** днів проти 30 днів у 2017 року.

Оцінюючи ефективність роботи апеляційних адміністративних судів за допомогою відсотка розгляду справ, потрібно зазначити, що у звітному періоді цей показник був насторожуючим і становив **88 %** проти 101 % у 2017 році.

На кінець звітного періоду **23 020** справ і матеріалів, або **22 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді в апеляційних адміністративних судах, не були вирішені. У 2017 році цей показник становив 11 313, або 11 %.

2.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами

Як уже зазначалося, у 2018 році апеляційні адміністративні суди розглянули **83 722** справи та матеріали, або **78 %** справ і матеріалів, що перебували на розгляді. У **15 495** справах і матеріалах, або **19 %** розглянутих справ і матеріалів, вимоги заявників задоволено, що **на 8 % менше** порівняно з 2017 роком (23 967 справ і матеріалів, або 27 %).

Серед цих справ і матеріалів переважають справи за апеляційними скаргами. У звітному періоді апеляційні адміністративні суди розглянули **83 464** справи та матеріали за апеляційними скаргами проти 86 901 – у 2017 році. Із них повернули **30 023** апеляційних скарги, або **36 %** розглянутих апеляційних скарг і справ проти 10 588 (12 %) одиниць у 2017 році та відмовили у відкритті провадження щодо **4803 (6 %)** проти 6765 (8 %) – у 2017 році.

Отже, упродовж звітного періоду судами визнано неприйнятними **42 %** апеляційних скарг проти 20 % – у 2017 році. Таке збільшення відбулося за рахунок збільшення на **24 %** кількості повернутих позовних заяв.

Кількість справ, розглянутих апеляційними адміністративними судами у 2018 році, становить **48 638** одиниць проти 69 464 одиниць у 2017 році. У **15 487**

справах, або **32 %** розглянутих справ, рішення судів першої інстанції змінено чи скасовано. В аналогічному звітному періоді такий показник становив 23 919 (34 %) одиниць.

У **31 337 (64 %)** справах, рішення судів першої інстанції залишено без змін проти 45 211 (65 %) – у 2017 році. У **315** справах закрито апеляційне провадження. У 2017 році цей показник становив 211 одиниць. У **1499** справах ухвалено інші рішення проти 123 у 2017 році.

Аналіз даних за видами оскаржуваного рішення показує, що апеляційні адміністративні суди переглянули **39 917** постанов місцевих адміністративних судів, або **85 %** загальної кількості переглянутих судових рішень, проти 59 403 (86 %) та **6913** ухвал (**15 %**) проти 9727 (14 %) одиниць у 2017 році.

За результатами апеляційного перегляду постанов:

27 513 постанов, або **69 %** загальної кількості переглянутих постанов, залишено без змін. Порівняно з 2017 роком цей показник **збільшився на 2 %** (40 038 постанов, або 67 %);

12 403 постанови (**31 %**) змінено чи скасовано. У 2017 році цей показник становив 19 365 постанов (33 %).

Таке зменшення відбулося за рахунок збільшення кількості постанов, залишених без змін.

За наслідками скасування постанов в апеляційному порядку (**11 331** постанов) **10 392** одиниці, або **92 %** загальної кількості таких постанов, скасовано з ухваленням нового рішення, проти 16 860 постанов (94 %) у 2017 році. Також скасовано **204** постанови (**2 %**) із залишенням позовної заяви без розгляду та **730 (6 %)** постанов із закриттям провадження у справі. Порівняно з 2017 роком **на 2 % зменшилася** частина скасованих постанов з ухваленням нового рішення. Одночасно спостерігається **збільшення на 2 %** частки скасованих постанов із закриттям провадження у справі (693 постанови, або 4 %). Відносний показник скасованих постанов із залишенням позовної заяви без розгляду залишився на рівні минулого року (374 постанови, або 2 %).

Показники перегляду постанов апеляційними адміністративними судами за категоріями адміністративних справ подано в *таблиці 3*.

**Показники перегляду апеляційними адміністративними судами
адміністративних справ за категоріями
у 2017–2018 роках**

Категорія справи	Розглянуто справ за апеляційними скаргами		Розглянуто справ за касаційними скаргами із скасуванням, зміною судового рішення		Частина розглянутих справ за касаційними скаргами із скасуванням, зміною судового рішення у загальній кількості розглянутих справ за касаційними скаргами		
	Рік		Рік		Рік		Динаміка
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	
Усього переглянуто в апеляційному порядку	59 403	39 917	19 365	12 403	33%	31%	-2%
Справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	4182	4721	1624	1730	39%	37%	-2%
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки	2677	3040	795	893	30%	29%	-1%
Справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування	3534	3991	1268	1425	36%	36%	0%
Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	9 610	7 898	2062	1837	21%	23%	2%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики	3292	2161	1160	701	35%	32%	-3%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики	27182	11890	9507	3732	35%	31%	-4%
Справи зі спорів з приводу забезпечення юстиції	2282	1716	665	620	29%	36%	7%
Справи зі спорів з відносин публічної служби	4577	2658	1411	820	31%	31%	0%
Справи інших категорій	2067	1842	873	645	42%	35%	-7%

У звітному періоді найбільша кількість переглянутих постанов – **11 890 (30 %)**, спостерігається у соціальних справах. Із них **кожну третю** постанову змінено чи скасовано (**3732**). У 2017 році такий показник відповідав 27 182 одиницям. Із них змінено чи скасовано 9507, або кожну третю постанову.

У податкових справах переглянуто **7898 (20 %)** постанов. Із них майже **кожну четверту** постанову змінено чи скасовано (**1837**). У 2017 році такий показник відповідав 9610 одиницям. Із них змінено чи скасовано кожну п'яту постанову (2062).

Упродовж звітнього періоду апеляційні адміністративні суди також переглянули:

4721 постанову з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної оборони України, з яких змінено чи скасовано **1730** постанов;

3991 постанову з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування, з яких змінено чи скасовано **1425** постанов;

3040 постанов з приводу реалізації державної політики у сфері економіки, з яких змінено чи скасовано **893** постанови;

2658 постанов зі спорів з відносин публічної служби, з яких змінено чи скасовано **820** постанов;

2161 постанову у справах зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики, з яких змінено чи скасовано **701** одиницю;

1716 постанов з приводу забезпечення юстиції, з яких змінено чи скасовано **620** одиниць.

У цих справах змінено чи скасовано **кожну третю** постанову.

Аналіз показників перегляду постанов свідчить, що у звітному періоді порівняно з 2017 роком **на 4 % зменшилася** частка змінених чи скасованих постанов у соціальних справах та **на 3 %** – у справах зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики. У справах з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної оборони України та у справах з приводу реалізації державної політики у сфері економіки цей показник зменшився відповідно **на 2** та **1 %**.

Частка змінених чи скасованих постанов у справах зі спорів з приводу забезпечення юстиції у загальній кількості переглянутих постанов цієї категорії справ **збільшилася на 7 %** та в податкових справах – **на 2 %**.

За результатами перегляду ухвал місцевих адміністративних судів:

3824 ухвали, або **55 %** загальної кількості переглянутих ухвал, залишено без змін проти 5173 (53 %) одиниць у 2017 році;

3084 ухвали, або **45 %** загальної кількості переглянутих ухвал, змінено чи скасовано проти 4554 ухвал (47 %) у 2017 році.

Статистичні дані свідчать, що у звітному періоді порівняно з 2017 роком показник змінених чи скасованих ухвал **зменшився на 2 %**.

У загальній кількості ухвал, переглянутих в апеляційному порядку:

1350 ухвал (**20 %**) про повернення позовної заяви, з яких **866** ухвал (**64 %**) змінено чи скасовано;

1322 ухвали (**19 %**) про залишення позовної заяви без розгляду. Із них **727** ухвал (**55 %**) змінено чи скасовано;

690 ухвал (**10 %**) про закриття провадження у справі. Із них змінено чи скасовано **265** ухвал (**38 %**);

622 ухвали (**9 %**) про відмову у відкритті провадження у справі. Із них змінено чи скасовано **253** ухвали (**41 %**);

2929 ухвал (**42 %**) з інших процесуальних питань. Із них змінено чи скасовано **973** ухвали (**33 %**).

Упродовж 2018 року апеляційні адміністративні суди розглянули **14 979** справ у порядку письмового провадження проти 21 884 справ у 2017 році, **29 406** – із фіксуванням судового процесу технічними засобами проти 47 575 справ та **1644** справи розглянуто в режимі відеоконференції проти 1294 одиниць.

У звітному періоді **92 %** справ і матеріалів (**76 946**) апеляційні адміністративні суди розглянули у строк, що не перевищив трьох місяців, що на 3 % більше відносного показника 2017 року (89 %, або 77 316). Кількість справ і матеріалів, термін розгляду яких перевищив три місяці, зменшився з 10 % (8459) у 2017 році до **8 % (6385)** у 2018 року (**-2 %**). У термін понад один рік суди розглянули **268** справ і матеріалів, понад два роки – **88** та понад три роки – **35** справ і матеріалів. У 2017 році в термін понад один рік розглянуто 1269 справ і матеріалів, понад два роки – 113 та понад три роки – 29 справ і матеріалів.

У досліджуваному періоді у зв'язку з нововиявленими або виключними обставинами на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **222** заяви проти 182 заяв у 2017 році. Розглянуто **157 (71 %)** заяв, що перебували на розгляді, проти 141 заяви (77 %) у 2017 році. Із них задоволено **8** заяв проти 9 заяв у 2017 році.

На кінець звітної періоду не розглянуто **65** заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **29 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 41 заяви (23 %) у 2017 році.

У 2018 році на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувала **31** заява у порядку виконання судових рішень, з яких розглянуто **14** заяв. Із них **5** заяв задоволено. У 2017 році на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало 28 заяв у порядку виконання судових рішень, які упродовж звітної періоду було розглянуто. Із них задоволено 22 заяви.

3. Здійснення адміністративного судочинства Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду

3.1. Обсяг роботи і навантаження на суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду

У 2018 році до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшла **71 101** справа та матеріали. Із них **41 147** справ і матеріалів надійшло з Вищого адміністративного суду України та **1293** справи та матеріали з Верховного Суду України.

Отже, у 2018 році до одного судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді в середньому надійшло **2844** справи та матеріали.

Серед справ і матеріалів, що надійшли до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, домінують касаційні скарги. Їх кількість становила **69 768** касаційних скарг і справ. Серед інших матеріалів, що надійшли до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, **998** позовних заяв і справ, **58** подань у зразкових справах, **21** справа за апеляційними скаргами, **130** заяв про перегляд судових рішень Вищого адміністративного суду України, ухвалених як судом першої інстанції, **35** подань про визначення підсудності, **81** заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами та **10** заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами.

З урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітнього періоду, на розгляді у Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **76 502** справи та матеріали.

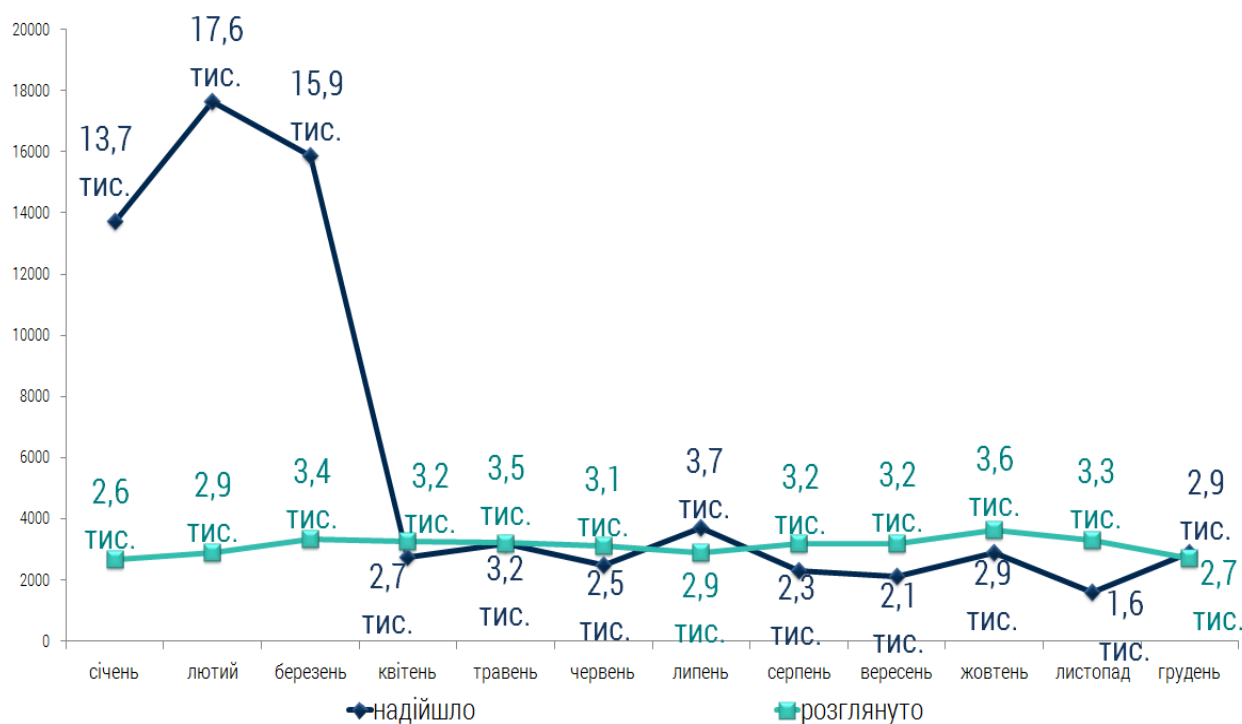
Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, у розрахунку на одного суддю Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становила **3060** одиниць.

Упродовж досліджуваного періоду судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді ухвалили **37 449** судових рішень, якими завершено розгляд справ і матеріалів.

Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становив **1498** одиниць.

Загальні показники надходження та розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду у 2018 році відображено на *графіку 1*.

*Загальні показники надходження та розгляду справ і матеріалів
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду
у 2018 році*

У 2018 році відсоток розгляду справ і матеріалів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (співвідношення розглянутих і зареєстрованих справ) становить **53 %**. Низький відсоток цього показника обумовлений інтенсивною передачею справ і матеріалів на розгляд до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду з Вищого адміністративного суду України у січні–березні 2018 року.

На кінець звітного періоду не розглянуто **37 124** справи та матеріали, або **49 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді.

*3.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду
як судом першої та апеляційної інстанцій*

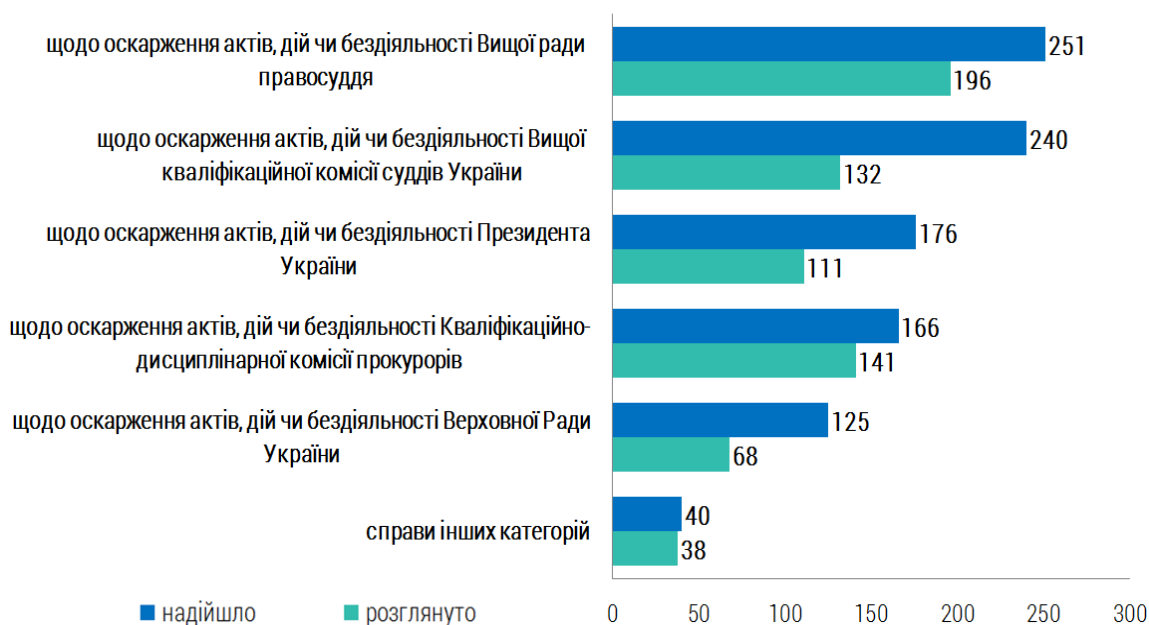
Упродовж 2018 року до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як до суду першої інстанції надійшло **998** позовних заяв і справ. Із них **958** позовних заяв і справ зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої

кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

Загальні показники надходження та розгляду позовних заяв і справ за категоріями адміністративних справ Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду у 2018 році відображено на *гістограмі 6*.

Гістограма 6

Показники надходження та розгляду позовних заяв і справ за категоріями адміністративних справ Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої інстанції у 2018 році

З урахуванням кількості нерозглянутих справ і матеріалів на початок звітного періоду в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **977** позовних заяв і справ зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

У звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув **648** позовних заяв і справ цієї категорії, або **66 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. Із них **117** позовних заяв, або **18 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **155 (24 %)** – відмовлено у відкритті провадження у справі, **9** – передано за підсудністю та

розглянуто **342 (53 %)** адміністративних справи. Із них по суті розглянуто **297** справ. Позовні вимоги задоволено в **62** справах. У **45** справах закрито провадження та щодо **24** справ ухвалено інші рішення.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **325** позовних заяв і справ цієї категорії, або **33 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді.

За суб'єктивним складом відповідачів розгляд цих справ характеризується такими показниками.

У звітньому періоді надійшло **125** позовних заяв і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду на розгляді перебувало **126** позовних заяв і справ.

Упродовж звітнього періоду розглянуто **68** позовних заяв і справ, або **54 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. Із них **11** позовних заяв, або **16 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **26** позовних заяв (**38 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі, **1** – передано за підсудністю, розглянуто **30** справ (**44 %**). Із загальної кількості розглянутих справ **26** справи вирішено по суті. Позов задоволено у **14** справах. У **4** справах закрито провадження.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **55** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді (**44 %**).

На акти, дії чи бездіяльність Президента України у 2018 році надійшло **176** позовних заяв і справ.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду на розгляді перебувало **180** позовних заяв і справ.

Упродовж звітнього періоду розглянуто **111** позовних заяв і справ, або **62 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді. Із них **52** позовних заяви, або **47 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **17** позовних заяв (**15 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі, розглянуто **36** справ (**32 %**). Із загальної кількості розглянутих справ **25** справ вирішено по суті. Позовні вимоги задоволено в **1** справі. У **11** справах закрито провадження та у **6** справах ухвалено інші рішення.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **69** позовних заяв і справ (**38 %**).

Щодо актів, дій або бездіяльності Вищої ради правосуддя, то у звітньому періоді надійшла **251** позовна заява та справи.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду на розгляді перебувало **255** позовних заяв і справ.

Упродовж цього періоду розглянуто **196** позовних заяв і справ, або **77 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. Із них **20** позовних заяв, або **10 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **52** позовних заяв (**27 %**) відмовлено у відкритті провадження, **6** – передано за підсудністю до інших судів та розглянуто **114** справ (**58 %**). По суті вирішено **106** справ. Із них позов задоволено у **23** справах. У **8** справах закрито провадження та щодо **3** справ ухвалено інші рішення.

Станом на 1 січня 2019 року не розглянуто **58** позовних заяв і справ, або **23 %** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді.

У 2018 році на акти, дії чи бездіяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України подано **240** позовних заяв і справ.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **244** позовних заяви та справи.

Упродовж звітного періоду розглянуто **132** позовних заяви та справи, або **54 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. **22** позовних заяви, або **17 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **12** позовних заяв (**9 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі, розглянуто **84** справи (**64 %**). Із загальної кількості розглянутих справ по суті вирішено **73** справи. Позов задоволено в **7** справах. У **11** справах провадження закрито та щодо **14** справ ухвалено інші рішення.

На кінець звітного періоду не розглянуто **112** позовних заяв і справ, або **46 %** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді.

У 2018 році на акти, дії чи бездіяльність Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів надійшло **166** позовних заяв і справ.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **172** позовних заяви та справи.

Упродовж звітного періоду розглянуто **141** позовну заяву та справу, або **82 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. Із них **12** позовних заяв, або **9 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **48** позовних заяв (**34 %**) відмовлено у відкритті провадження, **2** – передано за підсудністю та розглянуто **78** справ (**55 %**). Із загальної кількості розглянутих справ по суті вирішено **67** справ. Позов задоволено у **17** справах. У **11** справах провадження закрито та щодо **1** справи ухвалено інше рішення.

Станом на 1 січня 2019 року не розглянуто **31** позовну заяву та справи, або **18 %** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді.

У 2018 році надійшло на розгляд **40** позовних заяв інших категорій.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду на розгляді перебувала **41** позовна заява.

Упродовж звітнього періоду розглянуто **38** позовних заяв, або **93 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. Із них **15** позовних заяв (**39 %**), повернуто позивачам, щодо **2** заяв (**5 %**) відмовлено у відкритті провадження та щодо **21** заяви (**55 %**) ухвалено інші рішення.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **3** позовних заяви, або **7 %** позовних заяв, що перебували на розгляді.

У досліджуваному періоді до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду із судів першої інстанції надійшло **58** подань про розгляд типових справ як зразкових. Із них:

38 подань у справах зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики;

8 – у справах зі спорів з відносин публічної служби;

4 – у справах зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України;

3 – у справах зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики;

2 – у справах зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування;

2 – у справах зі спорів з приводу забезпечення юстиції;

1 – у справі з приводу реалізації державної політики у сфері економіки.

З урахуванням кількості нерозглянутих подань на початок звітнього періоду в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **60** таких подань.

У 2018 році розглянуто **57** подань про розгляд типових справ як зразкових, або **95 %** загальної кількості подань, що перебували на розгляді. Із них **3** подання, або **5 %** розглянутих подань, повернуто, щодо **46** подань (**81 %**) у відкритті провадження у зразковій справі відмовлено. На підставі **8** подань (**14 %**) справи вирішено по суті. Із них вимоги задоволено у **3** справах.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **3** подання.

У 2018 році на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшла **21** справа за апеляційними скаргами. Із них:

11 апеляційних скарг у справах зі спорів про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності;

9 – у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності Центральної виборчої комісії та її членів під час виборів депутатів місцевих рад;

1 – у справі щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності Центральної виборчої комісії та її членів під час виборів народних депутатів України;

З урахуванням нерозглянутих справ на розгляді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду загалом перебувало **22** справи за апеляційними скаргами.

Упродовж звітнього періоду, з урахуванням поєднаних апеляційних скарг, Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув **14** справ за апеляційними скаргами. Із них:

7 справ з приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності Центральної виборчої комісії та її членів, пов'язаних з виборами депутатів місцевих рад. Із них у **6** справах судові рішення залишено без змін і в **1** справі судове рішення скасовано з ухваленням нового рішення;

1 справа з приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності Центральної виборчої комісії та її членів, пов'язаних з виборами народних депутатів України, унаслідок розгляду якої рішення суду першої інстанції залишено без змін;

6 справ зі спорів про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності. Із них у **4** справах судові рішення залишено без змін, в **1** справі судове рішення скасовано з ухваленням нового рішення та в **1** – закрито апеляційне провадження.

Станом на 1 січня 2019 року не розглянуто **3** справи зі спорів про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності та **2** справи з приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності Центральної виборчої комісії та її членів, пов'язаних з виборами депутатів місцевих рад.

У звітному періоді на розгляд суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді надійшло **130** заяв про перегляд судових рішень Вищого адміністративного суду України, ухвалених ним як судом першої інстанції. У цьому періоді судді розглянули **113** таких заяв, або **87 %** заяв, які перебували на розгляді.

Станом на 1 січня 2019 року не розглянуто **15** заяв, або **13 %** заяв, які надійшли на розгляд.

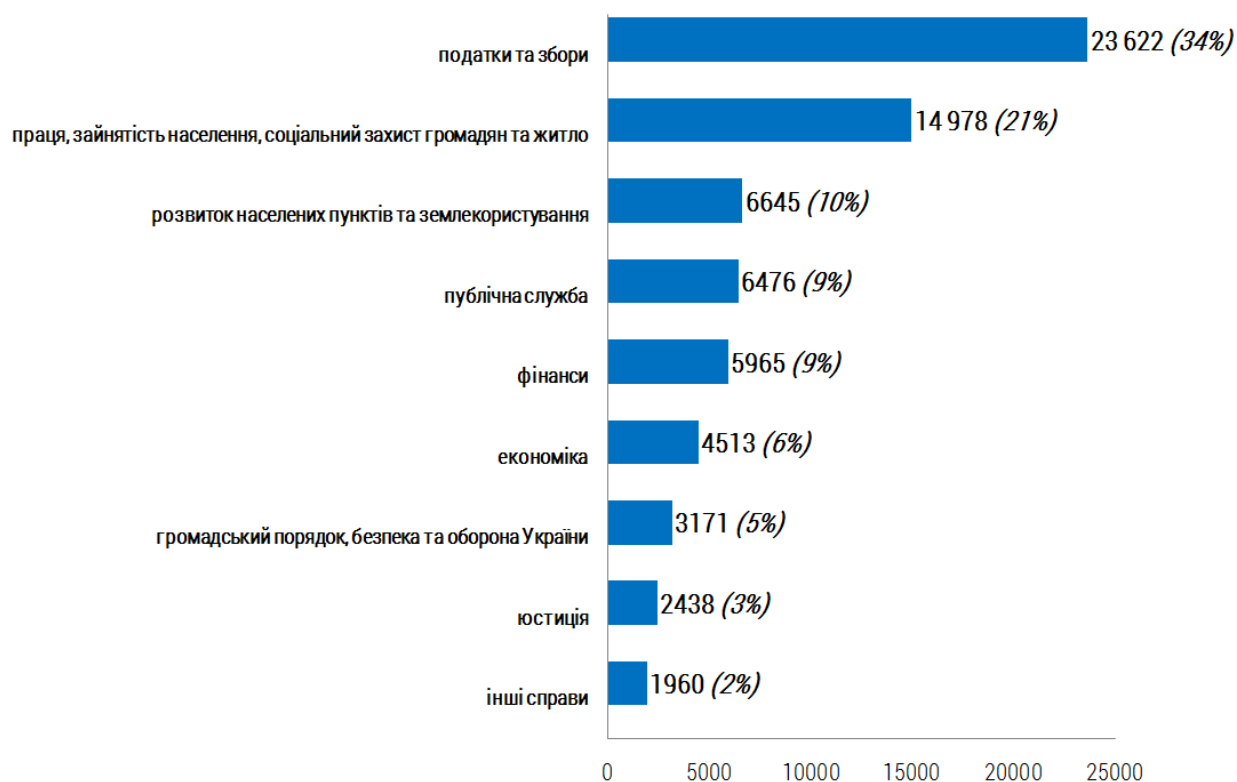
3.3. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом касаційної інстанції

Як уже зазначалося, у 2018 році до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду касаційної інстанції надійшло **69 768** касаційних скарг і справ.

Показники надходження до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду касаційних скарг і справ за категоріями у 2018 році відображено на *гістограмі 7*.

Гістограма 7

Показники надходження до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду касаційних скарг і справ за категоріями у 2018 році

Із наведених показників убачається, що серед касаційних скарг і справ, які надійшли до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду у звітному періоді, домінують справи зі спорів, що виникають у податковій і соціальній сферах. Їх питома вага у загальній кількості справ і матеріалів, які надійшли на розгляд, становила відповідно **34** та **21** %.

Частина справ зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки, справ зі спорів з відносин публічної служби, публічної фінансової політики та сталого розвитку населених пунктів та землекористування коливалась у межах **6–10 %**.

Питома вага справ інших категорій становила **2–5 %**.

З урахуванням нерозглянутих касаційних скарг і справ на початок 2018 року на розгляді перебувала **75 141** касаційна скарга та справи.

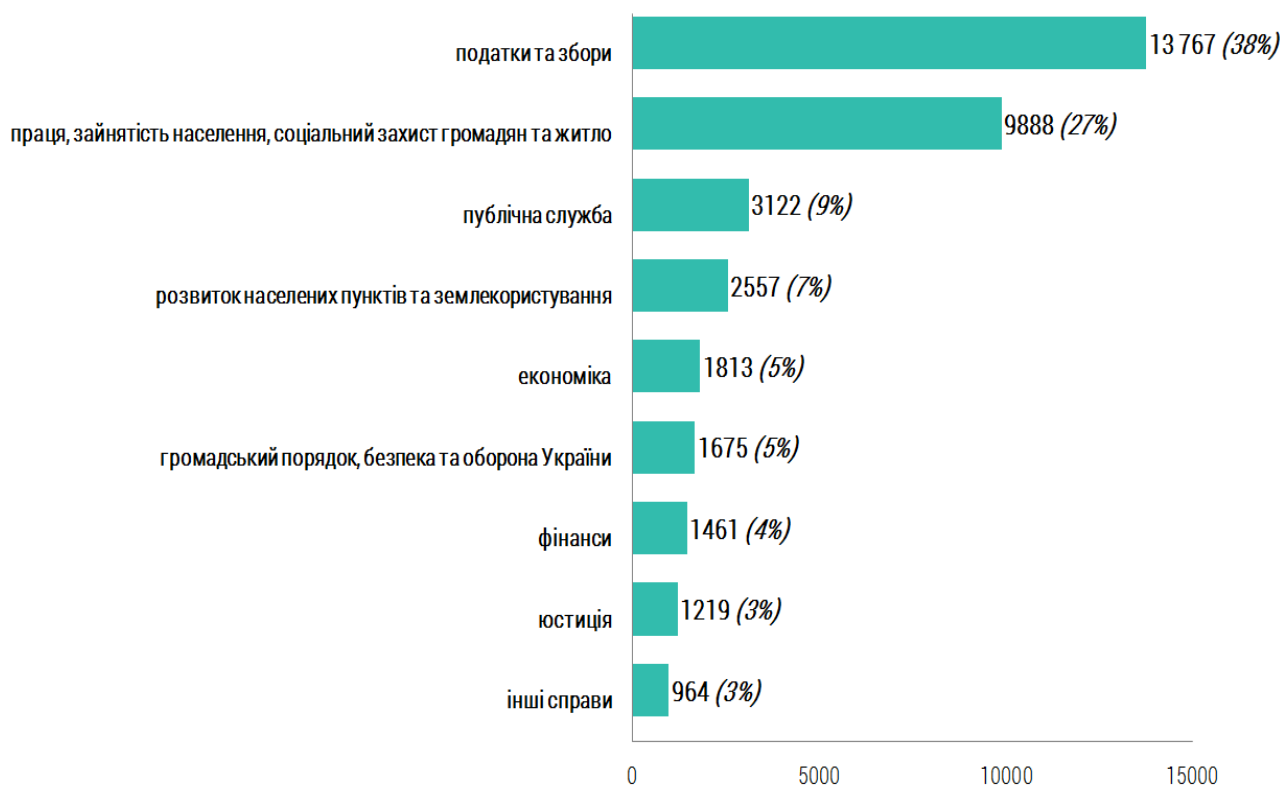
У періоді, що аналізується, суд розглянув **36 466** касаційних скарг і справ.

Станом на 1 січня 2019 року **36 755** касаційних скарг і справ, або **49 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, не розглянуто.

Показники розгляду касаційних скарг і справ за категоріями адміністративних справ подано на **гістограмі 8**.

Гістограма 8

*Показники розгляду
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду
касаційних скарг і справ за категоріями
у 2018 році*

За результатами розгляду повернуто **9888** касаційних скарг, або **27 %** загальної кількості розглянутих скарг і справ, щодо **9999** касаційних скарг (**27 %**) відмовлено у відкритті провадження, **1** скаргу залишено без розгляду та щодо **1** скарги ухвалено інші рішення.

Отже, упродовж 2018 року на стадії вирішення питання про відкриття касаційного провадження у справі розглянуто **19 889** касаційних скарг, або **55 %** загальної кількості ухвалених рішень у касаційному порядку.

Загальна кількість справ, розглянутих у касаційному порядку, становить **16 577** одиниць, або **45 %** загальної кількості розглянутих касаційних скарг та справ у касаційному порядку. Із них у **16 210** справах здійснено перегляд судових рішень у касаційному порядку.

Співвідношення показників перегляду судових рішень за категоріями адміністративних справ подано в *таблиці 4*.

Таблиця 4

*Співвідношення показників перегляду судових рішень
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду
у справах за категоріями адміністративних справ
у 2018 році*

Найменування показника	
Переглянуто рішень усіх категорій	16 210
Справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України <i>% у загальній кількості розглянутих справ</i>	639 4%
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки <i>% у загальній кількості розглянутих справ</i>	972 5%
Справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування <i>% у загальній кількості розглянутих справ</i>	1189 7%
Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства <i>% у загальній кількості розглянутих справ</i>	5 519 34%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики <i>% у загальній кількості розглянутих справ</i>	643 4%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики <i>% у загальній кількості розглянутих справ</i>	4618 28%
Справи зі спорів з приводу забезпечення юстиції <i>% у загальній кількості розглянутих справ</i>	491 3%
Справи зі спорів з відносин публічної служби <i>% у загальній кількості розглянутих справ</i>	1818 11%
Справи інших категорій <i>% у загальній кількості розглянутих справ</i>	321 2%

Як показують дані *таблиці 3*, у звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду найбільше переглянув рішень у податкових справах – **5519**, або **34 %** загальної кількості переглянутих рішень. Також у структурі адміністративних справ, у яких переглянуто в касаційному порядку судові рішення, за їх чисельністю вирізняються соціальні справи (**4618**, або **28 %**) та справи з відносин публічної служби (**1818**, або **11 %**).

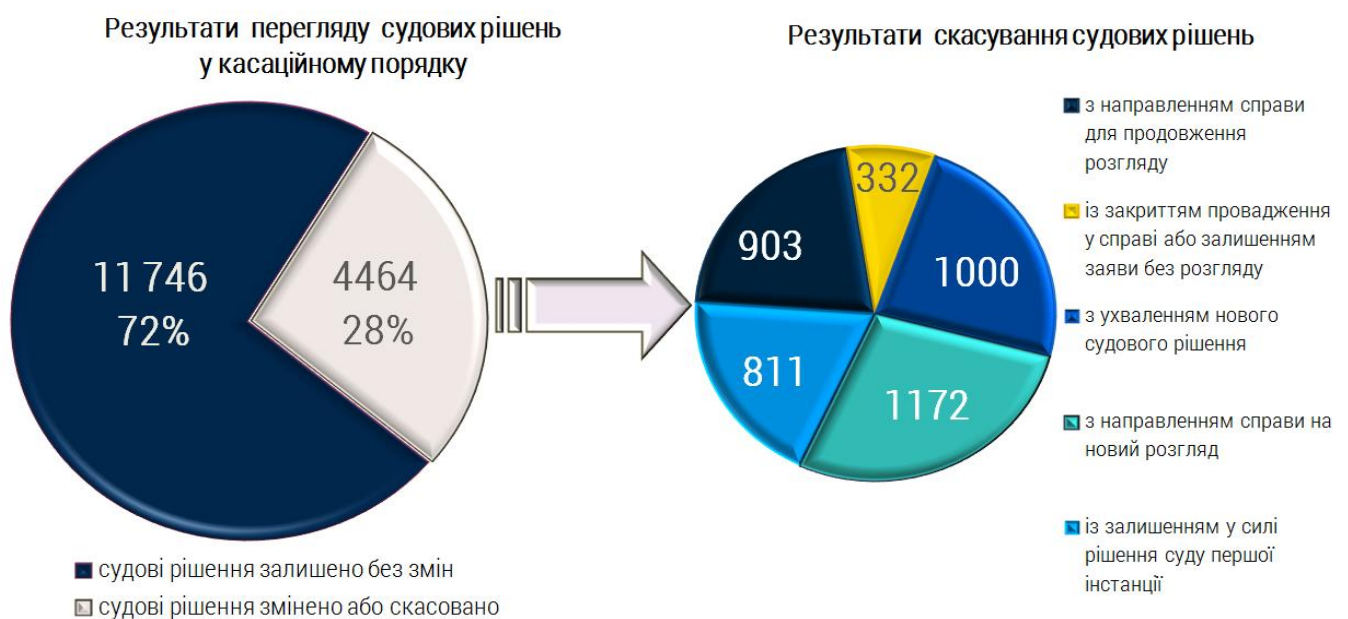
Питома вага інших категорій справ становить **2–7 %**.

У звітному періоді у загальній кількості переглянутих судових рішень у касаційному порядку **11 746** судових рішень (**72 %**) залишено без змін і **4464** судових рішення (**28 %**) змінено чи скасовано.

Показники перегляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду рішень судів першої та апеляційної інстанцій у 2018 році відображено на *діаграмі 1*.

Діаграма 1

*Показники перегляду
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду
судових рішень у касаційному порядку
у 2018 році*

Серед **4249** справ, у яких Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду ухвалив рішення про скасування рішень судів першої та/або

апеляційної інстанції, домінують рішення, якими справи направлено на новий розгляд. Це – **1172** справи (**28 %**), у яких судові рішення скасовано.

У **1000** справах (**24 %**) ухвалено нові рішення.

У **903** справах (**21 %**) судові рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду.

У **811** справах (**19 %**) скасовано рішення судів апеляційної інстанції із залишенням у силі рішення суду першої інстанції.

Також у **332** справах (**8 %**), судові рішення скасовано із закриттям провадження в адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду.

Отже, Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду змінив або скасував кожне **четверте рішення** місцевих та апеляційних адміністративних судів.

Показники розгляду справ, у яких рішення судів першої та апеляційної інстанції змінено чи скасовано в касаційному порядку, за категоріями адміністративних справ у 2018 році відображено в **таблиці 5**.

*Показники розгляду справ, у яких рішення судів
першої та апеляційної інстанцій змінено чи скасовано
у касаційному порядку, за категоріями адміністративних справ
у 2018 році*

Категорія справи	Розглянуто справ за касаційними скаргами	Розглянуто справ за касаційними скаргами із скасуванням, зміною судового рішення	Частина розглянутих справ за касаційними скаргами із скасуванням, зміною судового рішення у загальній кількості розглянутих справ за касаційними скаргами
Усього переглянуто в касаційному порядку	16 210	4 464	28%
Справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	639	169	26%
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки	972	262	27%
Справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування	1189	460	39%
Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	5 519	1647	30%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики	643	298	46%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики	4618	1010	22%
Справи зі спорів з приводу забезпечення юстиції	491	109	22%
Справи зі спорів з відносин публічної служби	1818	432	24%
Справи інших категорій	321	77	24%

Із наведеної інформації вбачається, що у звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду найбільше скасовував чи змінював рішень у справах з приводу реалізації публічної фінансової політики. Це – **298** рішень, або **46 %** загальної кількості переглянутих рішень. Також значний відсоток скасованих чи змінених рішень судів першої та апеляційної інстанцій спостерігається у справах з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування (**39 %**) та у податкових справах (**30 %**).

Найменший відсоток змінених чи скасованих судових рішень спостерігається у справах з приводу забезпечення юстиції, у соціальних справах та у справах зі спорів з відносин публічної служби. Їх питома вага у загальній кількості переглянутих рішень коливалася в межах **22** і **24 %**.

Упродовж досліджуваного періоду до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшла **81** заява про перегляд судового рішення за

нововиявленими обставинами. З урахуванням кількості заяв, не розглянутих на початок року, на розгляді суддів перебувало **86** заяв.

Упродовж 2018 року Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув **72** заяви. Із них **42** заяви (**58 %**) повернуто, щодо **18** заяв (**25 %**) відмовлено у відкритті провадження. В **1** справі провадження закрито та у **11** справах здійснено перегляд судових рішень. Із них у **10** справах заяви залишено без задоволення, а судові рішення – без змін та в **1** справі заяву задоволено із скасуванням судового рішення.

Станом на 1 січня 2019 року не розглянуто **14** заяв і справ про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, що становить **16 %** загальної кількості таких заяв, що перебували на розгляді.

У звітному періоді на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **10** заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами. Із них **7** заяв повернуто заявникам та **1** заяву передано на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Станом на 1 січня 2019 року не розглянуто **2** заяви.

4. Загальні показники розгляду справ і матеріалів адміністративного судочинства Великою Палатою Верховного Суду

За даними статистичної звітності Великої Палати Верховного Суду, у 2018 році до Великої Палати Верховного Суду надійшла **1641** адміністративна справа та матеріали.

Серед цих справ і матеріалів переважають справи за касаційними скаргами, які надійшли з Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду. У звітному періоді їх кількість становила **888** одиниць, або **54 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд.

Серед інших справ і матеріалів, що надійшли до Великої Палати Верховного Суду, – **558** апеляційних скарг на судові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції, або **34 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, з яких **90** апеляційних скарг у зразкових справах, **54** скарги на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної Палати, та **40** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

У звітному періоді судді Великої Палати Верховного Суду розглянули **1009** справ і матеріалів, або **61 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд. Із них **117** матеріалів, або **12 %** загальної кількості розглянутих справ і

матеріалів повернули, щодо **64 (6 %)** – відмовлено у відкритті провадження, у **15** справах закрито провадження та **813 (81 %)** справ розглянуто по суті.

Як уже зазначалося, на розгляд Великої Палати Верховного Суду надійшло **558** апеляційних скарг про перегляд судових рішень Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції. Із них **462** апеляційних скарги надійшли у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

У звітному періоді Велика Палата Верховного Суду розглянула **326** апеляційних скарг і справ зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, або **71 %** загальної кількості апеляційних скарг цієї категорії, що надійшли на розгляд. Із них **56** апеляційних скарг, або **17 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, щодо **11 (3 %)** – відмовлено у відкритті провадження у справі та розглянуто **245 (75 %)** справ. Із них у **210** справах, або **86 %** загальної кількості розглянутих справ, судові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду залишено без змін, у **33 (16 %)** – судові рішення змінено чи скасовано та в **1** справі закрито апеляційне провадження.

Із загальної кількості справ, у яких судові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції скасовано, у **18** справах, або **62 %** загальної кількості справ, у яких рішення скасовано, ухвалено нове рішення, у **9 (31 %)** – судові рішення скасовано з направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції, у тому числі за встановленою підсудністю, та у **2 (7 %)** справах судові рішення скасовано із закриттям провадження у справі/залишенням заяви без розгляду.

На кінець звітному періоду не розглянуто **119** апеляційних скарг і справ, або **26 %** загальної кількості апеляційних скарг цієї категорії, що надійшли на розгляд.

За суб'єктним складом відповідачів розгляд апеляційних скарг характеризується такими показниками.

У звітному періоді надійшло **57** апеляційних скарг у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради.

Упродовж звітному періоду розглянуто **40** апеляційних скарг і справ, або **70 %** загальної кількості апеляційних скарг, що надійшли на розгляд. Із них **8** апеляційних скарг, або **20 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, щодо **3 (8 %)** – відмовлено у відкритті провадження та розглянуто **26** справ (**65 %**). Із них

у **23** справах судові рішення залишено без змін та у **3** – судові рішення скасовано. За наслідками скасування **2** справи направлено для розгляду до іншого суду першої інстанції, у тому числі за встановленою підсудністю та в **1** справі ухвалено нове рішення.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **15** апеляційних скарг і справ (**26 %**).

У справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Президента України у 2018 році надійшло **47** апеляційних скарг.

Упродовж звітнього періоду розглянуто **28** апеляційних скарг і справ, або **60 %** загальної кількості апеляційних скарг, що надійшли на розгляд. Із них **4** апеляційних скарги, або **4 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, щодо **2** апеляційних скарг (**7 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі. Розглянуто **20** (**71 %**) справ. Із них у **16** справах судові рішення залишено без змін та у **4** – судові рішення змінено чи скасовано. За наслідками скасування судових рішень у **2** справах ухвалено нові рішення.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **15** апеляційних скарг і справ (**32 %**).

У справах щодо оскарження актів, дій або бездіяльності Вищої ради правосуддя у 2018 році надійшло **179** апеляційних скарг.

У звітньому періоді розглянуто **127** апеляційних скарг і справ, що надійшли на розгляд, або **71 %** загальної кількості апеляційних скарг, що надійшли на розгляд. Із них **25** апеляційних скарг, або **14 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, щодо **4** апеляційних скарг (**3 %**) відмовлено у відкритті провадження, розглянуто **93** справи, або **73 %**. Із них у **77** справах судові рішення залишено без змін та у **16** – судові рішення змінено чи скасовано. За наслідками скасування у **8** справах ухвалено нові рішення, **5** справ направлено для розгляду до іншого суду першої інстанції, у тому числі за встановленою підсудністю та в **1** справі судові рішення скасовано із закриттям провадження у справі/залишенням заяви без розгляду.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **43** апеляційних скарги та справи (**24 %**).

У 2018 році у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України подано **89** апеляційних скарг.

Упродовж звітнього періоду розглянуто **54** апеляційних скарги та справи, або **61 %** загальної кількості апеляційних скарг, що надійшли на розгляд. **2** апеляційних скарги, або **4 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, щодо **1** – відмовлено у відкритті провадження та розглянуто **49** справ (**91 %**). Із них у **43** справах судові рішення залишено без змін, у **5** справах судові рішення скасовано та в **1** – закрито апеляційне провадження. За наслідками скасування судових рішень у **3** справах

ухвалено нове рішення, **1** справу направлено на новий розгляд та в **1** – закрито провадження у справі.

На кінець звітного періоду не розглянуто **35** апеляційних скарг (**39 %**).

У 2018 році у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів надійшло **90** апеляційних скарг.

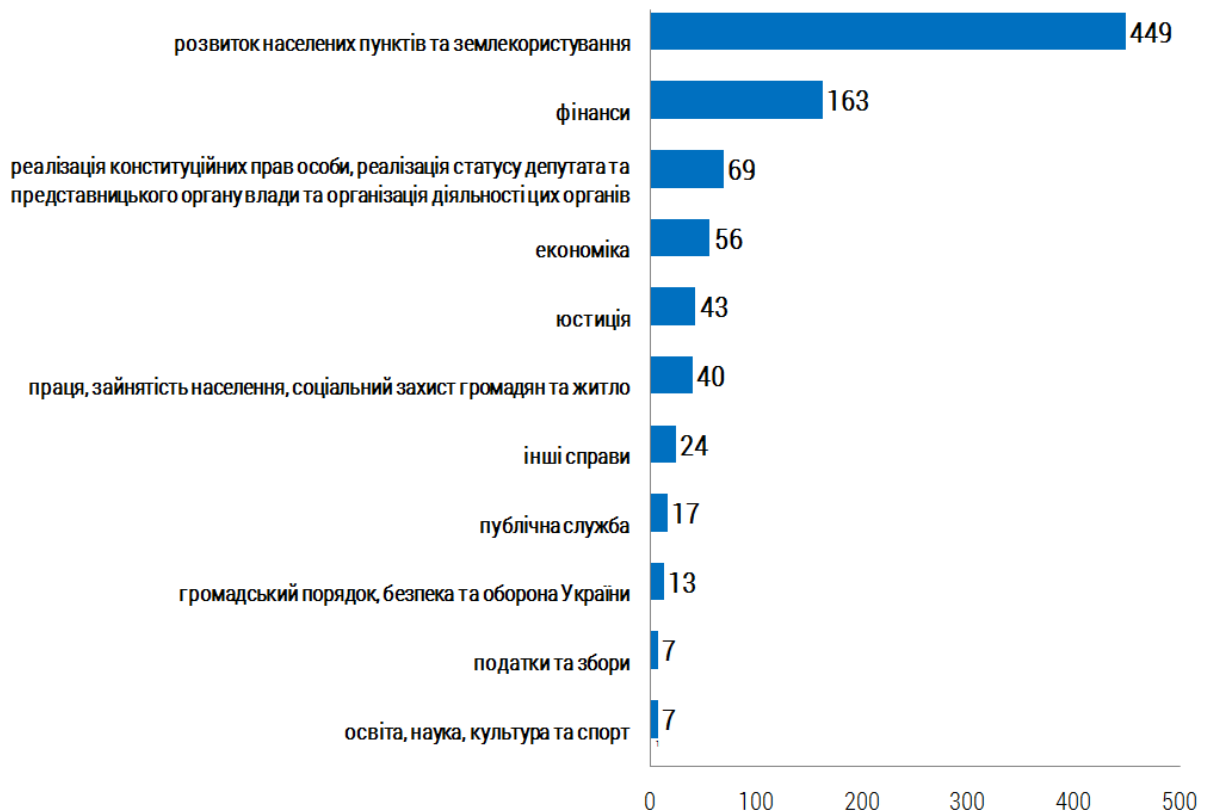
Упродовж звітного періоду розглянуто **77** апеляційних скарг і справ, або **86 %** загальної кількості апеляційних скарг, що надійшли на розгляд. Із них **17** апеляційних скарг, або **22 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, щодо **1** – відмовлено у відкритті провадження та розглянуто **57** справ (**74 %**). Із загальної кількості розглянутих справ у **51** справі судові рішення залишено без змін, у **5** – судові рішення скасовано та в **1** справі закрито апеляційне провадження. За наслідками скасування судових рішень у **4** справах ухвалено нове рішення та **1** – направлено на новий розгляд.

На кінець звітного періоду не розглянуто **11** апеляційних скарг (**12 %**).

Як уже зазначалося, у 2018 році до Великої Палати Верховного Суду надійшло **888** справ за касаційними скаргами.

Показники надходження адміністративних справ за касаційними скаргами до Великої Палати Верховного Суду за категоріями у першому півріччі 2018 року відображено на *гістограмі 9*.

*Показники надходження до Великої Палати Верховного Суду
справ за касаційними скаргами за категоріями
у 2018 році*

Із наведених даних вбачається, що серед адміністративних справ за касаційними скаргами, які надійшли до Великої Палати Верховного Суду у звітному періоді, домінують справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування. Їх питома вага у загальній кількості справ і матеріалів, які надійшли на розгляд, становила **51 %**.

Частина справ зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики становила **18 %**.

Питома вага справ інших категорій становила **1–8 %**.

У періоді, що аналізується, із загальної кількості адміністративних справ за касаційними скаргами, що надійшли на розгляд (**888**), **38 (4 %)** справ повернуто до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду та розглянуто **499** справ (**56 %**).

Станом на 1 січня 2019 року **357** адміністративну справу за касаційними скаргами, або **40 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, не розглянуто.

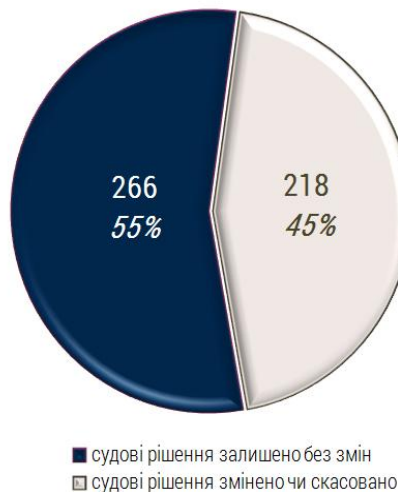
За результатами розгляду в **5** справах касаційне провадження закрито та **484** справи розглянуто по суті. Із них у **266** справах, або **55 %** розглянутих справ, судові рішення залишено без змін та у **218** справах (**45 %**) судові рішення змінено чи скасовано.

Показники перегляду Великою Палатою Верховного Суду рішень судів першої та апеляційної інстанцій у першому півріччі 2018 року відображено на *діаграмі 2*.

Діаграма 2

*Показники перегляду Великою Палатою Верховного Суду
судових рішень у касаційному порядку
у 2018 році*

Результати перегляду судових рішень у касаційному порядку

Результати скасування судових рішень

Серед **203** справ, у яких Велика Палата Верховного Суду ухвалила рішення про скасування рішень судів першої та/або апеляційної інстанцій, домінують справи, у яких закрито провадження/залишено заяви без розгляду. Це – **73** справи, або **36 %** справ, у яких судові рішення скасовано.

У **59** справах, або **29 %** справ, судові рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду.

У **56** справах, або **28 %** справ, судові рішення скасовано з направленням справи на новий розгляд до суду першої або апеляційної інстанції.

Також у **9** справах ухвалено нові рішення та у **6** справах скасовано рішення суду апеляційної інстанції та залишено в силі рішення суду першої інстанції.

Показники розгляду справ, у яких рішення судів першої та/або апеляційної інстанції змінено чи скасовано у касаційному порядку, за категоріями адміністративних справ у 2018 році відображено в **таблиці 6**.

Таблиця 6

Показники розгляду справ, у яких рішення судів першої та апеляційної інстанцій змінено чи скасовано у касаційному порядку, за категоріями адміністративних справ у 2018 році

Категорія справи	Розглянуто справ за касаційними скаргами	Розглянуто справ за касаційними скаргами із скасуванням, зміною судового рішення	Частина розглянутих справ за касаційними скаргами із скасуванням, зміною судового рішення у загальній кількості розглянутих справ за касаційними скаргами
Усього переглянуто в касаційному порядку	484	218	45%
Справи зі спорів з приводу забезпечення реалізації конституційних прав особи, а також реалізації статусу депутата представницького органу влади, організації діяльності цих органів	26	13	50%
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки	31	15	48%
Справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування	256	95	37%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики	96	61	64%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики	32	15	47%
Справи зі спорів з приводу забезпечення юстиції	15	8	53%
Справи зі спорів з відносин публічної служби	5	4	80%
Справи інших категорій	23	7	30%

З даних **таблиці 6** вбачається значний відсоток скасованих чи змінених судових рішень у справах зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової

політики. Із **96** розглянутих справ цієї категорії судові рішення скасовано у **61** справі.

Також значний показник скасованих рішень спостерігається у справах зі спорів з приводу забезпечення реалізації конституційних прав особи, а також реалізації статусу депутата представницького органу влади, організації діяльності цих органів. Із **26** розглянутих справ рішення змінено чи скасовано у **13** справах.

Упродовж звітнього періоду Великою Палатою Верховного Суду із загальної кількості скарг на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалених за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної палати, що надійшли на розгляд (**54**), розглянуто **36** скарг, або **67 %** загальної кількості скарг, що надійшли на розгляд. Із них **2** скарги, або **6 %** розглянутих скарг, повернуто, щодо **4** скарг (**11 %**) – відмовлено у відкритті провадження та **30** справ (**83 %**) розглянуто по суті. Із них у **2** справах скарги задоволено.

Станом на 1 січня 2019 року не розглянуто **18** скарг, або **33 %** скарг, що надійшли на розгляд.

У досліджуваному періоді до Великої Палати Верховного Суду надійшло **40** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Упродовж 2018 року судді Великої Палати Верховного Суду розглянули **36** таких заяв. За результатами розгляду **6** заяв, або **17 %** загальної кількості розглянутих заяв, повернуто, щодо **8** (**22 %**) – закрито провадження та **22** (**61 %**) справи розглянуто по суті.

Станом на 1 січня 2019 року не розглянуто **4** заяви, або **10 %** заяв, що надійшли на розгляд.

5. Висновки

Аналіз статистичних даних вказує на незначне збільшення (**+5 %**) справ і матеріалів адміністративного судочинства, які надійшли на розгляд місцевих адміністративних судів у 2018 році, порівняно з 2017 роком.

Відносний показник розглянутих справ і матеріалів у 2018 році становив **79 %** справ і матеріалів, що перебували на розгляді, що майже відповідає аналогічному показнику 2017 року (78 %).

Дослідивши показники статистичної звітності окружних адміністративних судів, слід відмітити досить напружену роботу суддів цих судів. Оскільки, надходження справ і матеріалів до цих судів у 2018 році, порівняно з 2017 роком **збільшилось у 1,5 раза (190 287)**. Доцільно зазначити, що при значному збільшенні цього показника відносний показник розглянутих справ і матеріалів становив **78 %** проти 77 % у 2017 році.

Середні показники справ і матеріалів, що надійшли на розгляд та розглянуті в розрахунку на одного суддю окружного адміністративного суду у 2018 році **збільшилися у 1,4 раза** та становили відповідно **450** і **412** одиниць проти 319 і 307 одиниць у 2017 році.

У звітному періоді спостерігається **збільшення на 4 %** кількості справ, розглянутих місцевими адміністративними судами, у яких позовні вимоги задоволено.

Абсолютні показники надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами у звітному періоді, змін майже не зазнали, у порівнянні з 2017 роком.

Однак, аналіз узагальнених середніх показників надходження та розгляду справ і матеріалів одним суддею апеляційного адміністративного суду також вказує на збільшення навантаження на суддів цих судів. Така ситуація склалася у зв'язку з тим, що кількість суддів, які здійснювали судочинство, порівняно з 2017 роком **зменшилась у 1,3 раза**.

Так, середній показник надходження справ і матеріалів **збільшився у 1,5 раза** та становив **565** одиниць проти 382 одиниць у 2017 році. Середній показник ухвалених судових рішень, якими закінчено розгляд справ і матеріалів **збільшився у 1,3 раза** та становив **495** судових рішень проти 386 рішень у 2017 році.

Також у звітному періоді спостерігається **зменшення на 2 %** питомої ваги справ, переглянутих апеляційними адміністративними судами, в яких рішення місцевих адміністративних судів змінено чи скасовано.

За наслідками апеляційного перегляду постанов місцевих адміністративних судів, **31 %** постанов із загальної кількості переглянутих постанов було змінено чи скасовано. Найбільший відсоток змінених чи скасованих постанов спостерігається у справах зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування та з приводу забезпечення юстиції, який становив **36 %**.

Аналіз статистичних показників Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду вказує на надмірне навантаження. Оскільки в їхньому провадженні перебували справи, які надійшли з Вищого адміністративного суду України, Верховного Суду України та такі, що надійшли безпосередньо на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшла на розгляд у 2018 році, у розрахунку на одного суддю становила **2844** одиниці. Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становив **1498** одиниць.